

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Філософський факультет

Кафедра філософії та методології науки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Зам. декана
філософського факультету
Комаха Л.Г.

_____ 201__
року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Методологія та організація економічних наукових досліджень
(з основами інтелектуальної власності) (Частина 1 «Методологія наукових
досліджень»)
для студентів

галузь знань **"Соціальні та поведінкові науки"**

спеціальність **05 "Економіка" 076 "Торгівля, логістика та біржова діяльність"**

освітній рівень **Магістр**

освітня програма **Економіка підприємства,
Екологічний менеджмент та підприємство,
Облік та аудит**

вид дисципліни **обов'язкова**

Форма навчання	денна, заочна
Навчальний рік	2017/2018
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	2
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладач: к.ф.н., доц. Білоус Т.М.

Пролонговано: на 20_17_/20_18_ н.р. _____ (Білоус Т.М.) «29_»08_2017р.

Пролонговано: на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__»__ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2017

Розробники: Білоус Тетяна Миколаївна, к.філ..н., доцент кафедри філософії та методології науки

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри Добронравова І.С.

_____

_____ (_____)

(підпис) (прізвище та ініціали)

Протокол № 1 від « 29 » серпня 20 17 р.

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету/

_____

Протокол від «31» серпня _____ 2017 року № 2
Голова науково-методичної комісії _____ (Маслікова І.І.)

«31» серпня _____ 2017 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – познайомити студентів із сучасною методологією науки, дати їм можливість засвоїти сукупність методологічних засобів науки взагалі та їхньої фахової дисципліни зокрема, надати студентам знання та вміння, що створюють необхідне методологічне підґрунтя для здійснення фахової науково-дослідницької роботи, її презентації науковій спільноті,

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Успішне опанування курсів «Філософія»,
2. Знання теоретичних основ фахової дисципліни _____

3. Анотація навчальної дисципліни / референс:

Навчальна дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності» є обов’язковою дисципліною, що забезпечує отримання загальних компетентностей випускниками Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Програма навчальної дисципліни складається з трьох змістових модулів. Першою частиною є «Методологія наукових досліджень». Для її викладання відведено два кредити (13 годин аудиторних занять, 47 годин самостійного засвоєння матеріалу). Заключна форма контролю – іспит. В цій частині розкривається зміст понять «методологія», «методика», «методи дослідження», розуміння науки як дослідження, розглядаються конкретно-науковий, загально-науковий та філософський рівні методології. Окреслюється множина методологічних систем сучасної філософії науки. Розглядається структура теоретичного та емпіричного знання в єдності з методами теоретичного та емпіричного дослідження. Висвітлюються методологічні проблеми сучасної економічної науки, які є складовою сучасної методології науки.

4. Завдання (навчальні цілі) –

- ознайомити студентів із сучасними методологічними концепціями, з основами методології наукового пізнання та з методикою наукових досліджень;
- сформувати цілісне уявлення про науково-дослідницький процес;
- забезпечити освоєння навичок формування і використання усвідомленої методологічної позиції наукового дослідження;
- вдосконалити вміння пошуку, добору й опрацювання наукової інформації, точного формулювання мети, задач і висновків дослідження;

5. Результати навчання за дисципліною: (описуються з детальною достовірністю для розробки заходів оцінювання)

Результат навчання		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	(1. знати; 2. вміти; 3. комунікація*; 4. автономність та відповідальність*) Знати:			
1.1	поняття наукового методу та методології, основні методи наукового дослідження: емпіричні, теоретичні, загальнонаукові;	Лекція, самостійна робота	Письмова контрольна робота	6

	загальнонаукові методологічні принципи та їх зміну протягом розвитку науки,			
1.2	характеристики відомих методологічних систем: емпіризму та індуктивізму, методології фальсифікаціонізму.	семінар, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій	6
1.3	характеристики відомих методологічних систем: історичної школи у філософії науки, зокрема теорії наукових революцій Т.Куна, методології науково- дослідницьких програм І. Лакатоша, методологічного анархізму П. Фойерабенда; розуміння раціональності і реалізму в сучасній філософії науки .	семінар, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій	6
1.4	дедуктивізм. Дж. Ст. Міль про природу економічного мислення. інструменталізм. "Методологія позитивної економічної науки" М. Фрідмана логічний емпіризм та фальсифікаціонізм (Т.Хатчісон, М.Блауг) методологічний плюралізм.	Лекція, самостійна робота	Самостійна письмова робота	6
1.5	популярні методологічні моделі: гіпотетико-дедуктивну та емпіричну індуктивну, поняття факту, гіпотези і теорії, . поняття абстрактних об'єктів теорії, процедури їхньої побудови (ідеалізація, конструювання) поняття моделі. поняття експерименту. Розуміння теми реалізму в коном іній	лекція, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій	6

	науці.			
	Вміти:			
2.1	розрізняти науку як систему знань, соціальний інститут та дослідницьку діяльність., розуміти підходи до визначення наукового знання: наука як результат та наука як процес. розуміти дихотомію нормативна та дескриптивна методологія науки.	лекція, самостійна робота	письмова контрольна робота	4
2.2	розрізняти метод, методологію, методику, техніку; усвідомлювати багаторівневість методології науки. розуміти методологічні процедури верифікації, обґрунтування і фальсифікації, абдукцію і висновок до найкращого пояснення; розрізняти експеримент і спостереження, застосовувати процедури переходу від даних спостереження до емпіричних залежностей і наукових фактів;	семінар, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій	6
2.3	розуміти роль наукової спільноти для функціонування науки; розуміти проблему несумірності парадигм та теорій у роботах Т.Куна та П.Фейерабенда та її витoki;		Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій	4
2.4	розуміти в чому суть дискусії про метод та природу економічної науки. знати основні підходи до вирішення цього питання, зокрема програми дедуктивізму, емпіризму, фальсифікаціонізму та методологічного плюралізму	лекція, самостійна робота	письмова робота	4
2.5	розуміти суть проблеми реалізму, ролі методологічного індивідуалізму, ролі моделей та ідеалізацій у виробництві знання про економічну реальність. Знати зміст натуралістичної програми в сучасній економічній методології.	лекція, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій	4
	Автономність та відповідальність:			
4.1	здатність працювати автономно	самостійна робота		4
4.2	здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	самостійна робота		4

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін)

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	2.1	2.2	
Програмні результати навчання					

7. Структура курсу. Курс «Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності» складається з трьох частин. Викладачі кафедри філософії та методології науки забезпечують читання першої частини курсу «Методологія наукових досліджень». Аудиторні заняття з цієї частини курсу у кількості 12 годин передбачені у формі лекцій та семінарів за п'ятьма темами. Форма контролю – відповіді на семінарах. Самостійна робота, запланована у обсязі 11 годин. Формою її контролю є підготовка реферату (з пропущених тем) та підсумкова письмова робота.

8. Схема формування оцінки:

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема оцінювання теоретичної підготовки – результати навчання (знання 1.1 – 1.6), що складає 40% від загальної оцінки та оцінювання практичної підготовки – результати навчання (вміння 2.1-2.6); (комунікація 3.1-3.3); (автономність та відповідальність 4.1-4.3), що складає 60% загальної оцінки.

8.1 Семестрове оцінювання 60 балів максимум / 36 балів мінімум:

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх тем трьох змістових модулів та виконання самостійної роботи студента у вигляді презентацій, кейс-стаді, індивідуальних творчих робіт.. В даній програмі розкрито зміст Модуль 1 «Методологія та організація економічних наукових досліджень (з основами інтелектуальної власності)»

Оцінювання за формами контролю:

	ЗМ 1	
	<i>Min.– 12 балів.</i>	<i>Max.– 20 балів.</i>
Виступи, виконання практичних вправ, завдань (задачі, кейси)	„3” x 1 = 3	„5” x 1 = 5
Доповнення	„1” x 1 = 1	„1” x 1 = 1
Бліц опитування, експрес-контроль у формі тестів (письмове завдання)	„3” x 1 = 3	„4” x 1 = 4
Виконання індивідуальних (робота згідно інформаційного додатку)	„3” x 1 = 3	„5” x 1 = 5
Підсумкова контрольна робота 1	„3” x 1 = 3	„5” x 1 = 5
письмова екзаменаційна робота	„8” x 1 = 8	„13” x 1 = 13

Підсумкове оцінювання у формі іспиту (підсумкова екзаменаційна робота). Максимальна оцінка за іспит - 40 балів. Мінімальна кількість балів, які додаються до семестрових - 24 бали (60% від мінімальної кількості балів з дисципліни). Іспит проходиться у письмовій формі,

складається з теоретичних питань, тестів, категорій за усіма трьома частинами. Для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни оцінка за іспит не може бути меншою 24 балів.

Студенти, які набрали впродовж семестру сумарно меншу кількість балів *ніж критично-розрахунковий мінімум – 36 балів* до складання іспиту не допускаються. *Рекомендований мінімум для допуску до іспиту – 36 балів.*

Для студентів, які набрали сумарно менше ніж 36 балів, і відповідно за частину 1 менше 12 балів, для одержання допуску до іспиту потрібно виконати обов'язково додаткову нову самостійну аналітичну роботу, перескласти модульну контрольну роботу, пройти тестування за темами навчальної дисципліни

	<i>ЗМ1/Частина 1 (за наявності)</i>	<i>ЗМ2/Частина 2 (за наявності)</i>	<i>екзамен</i>	<i>Підсумкова оцінка</i>
Мінімум	12		8	20
Максимум	20		13	33

8.2 Організація оцінювання:

Критерії оцінювання:

Усна відповідь:

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу

4 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, Має у відповіді суттєві неточності

2 бали – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді

Доповнення / дискусія:

3 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми,

2 бали – доповнення змістовне

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію

Підсумкова письмова робота: (Аналіз статті з частини Тема 4-5 Досвід філософсько-методологічного дослідження економічної науки)

5 балів – студент опрацював необхідний текст із цитуванням та відповідними власними зауваженнями та поясненнями

3 балів – студент законспектував текст без цитувань та пояснень

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх двох тем та виконання письмової роботи.

Шкала відповідності:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

Структура навчальної дисципліни:

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		лекції	семінари	С/Р
<i>Змістовий модуль I Методологія наукових досліджень.</i>				
1	Вступ. Тема 1 Наука і методологічне дослідження. Базові поняття філософії науки	2		
2	Тема 2. Множина методологічних систем.. Емпіризм і методологія індуктивізму. Методологія фальсифікаціонізму.			12
3	Тема 3. Множина методологічних систем. Історична школа у філософії науки. Рациональність та проблема реалізму у сучасній філософії науки	2	2	11
4	Тема 4. Досвід філософсько-методологічного дослідження економічної науки. Дискусії про "правильний" метод економічної науки.	2	2	12
5	Тема 5. Досвід філософсько-методологічного дослідження економічної науки. Сучасні методологічні проблема економічної науки			12
	консультація підсумкова письмова робота	1	2	
		7	6	47

Загальний обсяг 60 год. [\[5\]](#), в тому числі:Лекцій – 6 год.Семінарські заняття - 6 год.Консультації - 1 год.Самостійна робота - 47 год.Іспит – 2 год.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

Аналитическая философия: Избранные тексты \ Сост. Вступ. ст. и коммент. А.Ф. Грязнова. – М.,1993.

Добронравова І. С., Білоус Т. М., Комар О. В. Новітня філософія науки. – К., 2009.
<http://www.philsci.univ.kiev.ua>

Добронравова І.С., Сидоренко Л.І. Філософія та методологія науки. Підручник.

Київ: «Київський університет», 2008. <http://www.philsci.univ.kiev.ua>

Колесников О. В. Основи наукових досліджень: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 144 с.

Никифоров А.Л. Философия науки: история и методология.- М., 1998.- Ч.2.

Степин В.С., Розов М.А., Горохов В.Г. [Философия науки и техники](#). - М., 1997. - С.193-199.

Додаткова література надається в додатку до навчальної програми, який розміщено на сайті філософського факультету, *кафедри філософії та методології науки*
<http://www.philsci.univ.kiev.ua>.